

Ar pritarsime S. Kropo išvelgiamiems „optimizmo daigeliams“???

„Birželį buvo pagerintas šių metų naujų būsto paskolų rekordas, kai per mėnesį išduotų naujų paskolų suma viršijo 119 mln. litų. Liepą naujų paskolų suma buvo kuklesnė – 93 mln. litų – tačiau ir šis rezultatas nepakerta rinkoje *pastaruoju metu atsiradusio optimizmo daigelių*, teigiama Lietuvos bankų asociacijos vadovo prezidento S.Kropo Lietuvos bankų birželio ir liepos mėnesių rodiklių pranešime.“ (<http://www.dienosnaujienos.lt/222173-vasara-buvo-pagerintas-siu-metu-nauju-busto-paskolu-rekordas/visa-naujiena>)

Kažką panašaus, apie būtinumą išvelgti kasdienybės reiškinuose „optimizmo daigelius“, kalbėjo ir garsus didysis proletariato vadas...

Bet,

- Nuo 2008 lapkričio, kuomet bankai taiko šalies ekonomikos kreditavimo embargą, ekonomikos vidaus kredito suma sumažinta 7,5 mlrd. Lt, arba 10,1 %;
- tame tarpe:
 - - įmonėms –5,2 mlrd. Lt, arba –14,4 %;
 - - namų ūkiams –2,4 mlrd. Lt, arba –7,9 %.
- ***Tik liepos mėn. VK suma sumažinta 719 ln. Lt, -1,1 %.***
 - - įmonėms –462 mln. Lt, -1,5 %;
 - - namų ūkiams -282 mln. Lt, -1,0 %;
 - - būsto įsigijimui -85 mln. Lt, -0,4 %
- Didžiausia užsienio (motininių) bankų indėlių suma šalies bankuose, buvusi 2008 m. spalio pabaigoje (39,1 mlrd. Lt) iki šių metų liepos pabaigos sumažinta iki 28, 4 (-10,7) mlrd. Lt, arba 27,3 %.
- Jos dalis bankų kredito ištekliuose sumažėjo nuo 45,5 % 2008 m. spalio mėn. iki 33,6 % dabar.
- ***Tik liepos mėn. iš šalies ekonomikos „pabėgo“ 907 mln. Lt, arba 3,1 % motininių bankų kredito išteklių.***
- Siekdami bent kokiais būdais mažinti skolinimo embargo nuostolius, bankai 2009 m., palyginti su 2008 m. teikiamų kitų finansinių paslaugų kainas ir tarifus padidino 20 %, t. y. penktadaliu, kai vartojimo infliacija buvo tik 4,5 % (vidutinė metų). Naujausiais LB-ko duomenimis, bankai kitų finansinių paslaugų tarifus jau šiais metais vidutiniškai padidino dar 6 %. Per 2010/2008 m. tokių paslaugų tarifai padidinti vos ne trečdaliu – 27,6 % (1,2x1,06). Tai leido jiems kažkiek sumažinti II-jo ketvirčio nuostolius. Bet dėl to prasidėjo ir su grėsmingu pagreičiu tęsiasi bankų klientų „alternatyvų“ bankams paieškos, t. y. jau bankų klientų bėgimas iš bankų į ... kredito unijas.
- ***O liepos mėn. įmonėms ir namų ūkiams teiktų naujų paskolų palūkanos padidintos: LT +20,3 %, EUR +5,8 %. Kartu mažinant indėlių palūkanas: LT -3,6 %, EUR -3,7 %.***

- Džiaugsmi „pagerintais“ šių metų naujų būsto paskolų rekordais reiškia, kad bankų paskolos ir toliau „įdarbinamos“ ne ekonominei veiklai, jų daliai visose paskolose nuo 39,2 % 2009 m. I ketvirčio pabaigoje padidėjus iki 41,6 % šių metų II-jo ketvirčio pabaigoje. Nekreipiant dėmesio į tai, kad būstų statyba – tai veikla, kurioje naujos pridėtinės vertės (BVP) sukuriama mažiausiai, vos 40-44 % pardavimų sumos. *O tai reiškia, kad ir bankų paskolos toliau naudojamos ekonomikos gaivinimui su mažiausiu efektyvumu.*

Bankų atstovų optimizmo daigelių išvalgoms bei ekonomikos atsigavimo „optimizuotoms“ prognozėms galima pritarti su išlyga, kad tai vyksta nežiūrint į jų, bankų, taikomo skolinimo embargo, skolinio ir kitų finansinių paslaugų tarifų monopolistinio branginimo.

VI. Trukšinas,
Statistikas,
Ekonomistas,
Nepriklausomas analitikas.
2010 09 01